

การถูกจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก
โดยศาลต่างประเทศ

การถูกจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก
โดยศาลต่างประเทศ

กรณีข้าราชการถูกจำคุกโดยศาลของประเทศไทยและศาลต่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวินัยของข้าราชการ และการสั่งพักราชการหรือการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน นั้น ก.พ.ได้เคยมีมติ และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยมีความเห็นดังนี้

๑. ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๑.๑ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๙.๑/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ สรุปว่าเฉพาะคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลในประเทศไทยเท่านั้น ถ้าเป็นกรณีของศาลต่างประเทศไม่ถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ๆ แต่ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาว่าเป็นความผิดวินัยตามมาตราใดขึ้นอยู่กับรายละเอียดและข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละกรณี

๒. การสั่งพักราชการหรือการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

๒.๑ หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ สรุปว่ากรณีข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ นั้น นอกจากจะหมายความว่า การถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของประเทศไทยแล้วยังหมายความว่า การถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งการกระทำจนเป็นเหตุให้ถูกฟ้องหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาดังกล่าว กฎหมายของประเทศไทยถือเป็นความผิดทางอาญาด้วย แต่ถ้าการกระทำ นั้น เป็นความผิดตามกฎหมายของต่างประเทศโดยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศไทย ผู้บังคับบัญชาก็ไม่อาจนำการถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศดังกล่าวมาเป็นเหตุในการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแต่อย่างใด

๒.๒ เรื่องเสรีจที่ ๑๒๗๑/๒๕๖๓ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นสรุปว่าการสั่งพักราชการ กรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย

กรณีเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการถูกจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลของประเทศไทยและศาลของต่างประเทศ มีดังนี้

๑. เรื่องเสรีจที่ ๒๗๖/๒๕๒๕ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นสรุปว่าบุคคลใดเคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมา ยังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการถูกจำคุกในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ ก็ต้องถือว่าเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

๒. คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญ มีความเห็นสรุปว่าการต้องคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สิ้นสุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และความเป็นรัฐมนตรีไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐)

๓. เรื่องเสรีจที่ ๕๖๒/๒๕๕๔ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นสรุปว่ากรณีที่บุคคลใดเคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลต่างประเทศจึงไม่ต้องด้วยลักษณะต้องห้ามในการขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามข้อ ๑๐ (๓) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ และกรณีที่บุคคลใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศ จึงไม่ต้องด้วยเงื่อนไขที่คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะมีมติให้รอการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนตามข้อ ๒๐ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ กรณีที่บุคคลใดเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยศาลต่างประเทศ จึงไม่ต้องด้วยเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๗ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

เอกสารประกอบ

๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๙.๑/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓
๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว ๑๒ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๗
๓. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จ ที่ ๑๒๗๑/๒๕๖๓
๔. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๗๖/๒๕๒๕
๕. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๖/๒๕๖๔
๖. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๕๔

132

กระทรวงสาธารณสุข 143

เลขรับ 1065 181

วันที่ 8 ธ.ค. 2544

เวลา 12.00

ที่ นร 0709.1/ ๑1๕

สำนักงาน ก.พ.
ถนนพิษณุโลก กท 10300

๒๘ ธันวาคม 2543

กองการเจ้าหน้าที่ สป

เลขรับ 3151

วันที่ 22 ธ.ค. 2544

เวลา

8/14 6 ต.ค. 2544

เรื่อง ข้าราชการได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลต่างประเทศ
เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ด้วยมีส่วนราชการบางแห่งได้หารือปัญหาเกี่ยวกับกรณีข้าราชการได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลต่างประเทศ ว่าการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ตามมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 มีความหมายถึงคำพิพากษาของศาลใด และการตีความตามบทบัญญัติมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 เรื่องการสั่งพักราชการหรือการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0709.2/ว 12 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2537 ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสามารถนำเรื่องการถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งการกระทำนั้นกฎหมายของประเทศไทยถือว่าเป็นความผิดด้วย มาเป็นเหตุในการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ นั้น จะหมายความรวมถึงกรณีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมายของต่างประเทศ โดยให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามความในมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ด้วยหรือไม่

ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ที่ว่า การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ... เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นั้น มีความหมายถึงการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก... โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลประเทศไทย เท่านั้น และโดยที่บทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะกฎหมายและเจตนารมณ์ในการใช้ที่แตกต่างไปจากบทบัญญัติมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 (บัญญัติความทำนองเดียวกับมาตรา 107 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535) กรณีจึงไม่อาจนำการตีความบทบัญญัติมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ตามหนังสือ

สำเนาถูกต้อง

(นายสุรชัย รัตนกรกุล)
ปลัด ก.

สำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0709.2/ว 12 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2537 มาใช้กับการปรับบทความผิด ตามมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บังคับบัญชาจะไม่สามารถนำพฤติการณ์ของข้าราชการที่ได้รับ โทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลต่างประเทศมาปรับบทความผิดตามมาตรา 98 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้ก็ตาม แต่ผู้บังคับบัญชา ก็ยังสามารถพิจารณาได้ว่า พฤติการณ์ดังกล่าวจะเป็นความผิดวินัยตามมาตราใด หรือไม่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับรายละเอียดและข้อเท็จจริงที่ปรากฏในแต่ละกรณี และโดยที่เรื่องนี้เป็นกรณีความบกพร่องของข้าราชการแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 เพื่อให้การตีความสามารถใช้เป็นบรรทัดฐาน และมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ก.พ.จึงมีมติให้นำความเห็นดังกล่าวเสนอคณะกรรมการเพื่อให้ ความเห็นชอบ ตามนัยมาตรา 8 (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543 แล้ว มีมติเห็นชอบ ตามที่ ก.พ. เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งกรมและจังหวัด ทราบด้วยแล้ว

① เรียน ท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

- เห็นชอบขอเสนอให้ ก.พ. ตัด, ก.พ.
และขอปรับต่อไป

[Signature]
พ.ศ. 2544

(นายวิจิตร อากัปกิริยา)

สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม
ผู้อำนวยการกองกลาง
กลุ่มงานปฏิรูประบบวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์
โทร. 2818677

โทรสาร 6286204

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)

เลขาธิการ ก.พ.

② *[Signature]*
๕ ต.ค. ๕๔

④ *[Signature]* *[Signature]*

- *[Signature]* ๒ + *[Signature]*
- *[Signature]*

[Signature]
๕ ต.ค. ๕๔

③ เรียน หัวหน้ากลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
เพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

สำเนาถูกต้อง

[Signature]

[Signature]

๒๕ ต.ค. ๕๔ (นายสุรชัย รัตนกรกุล)

นิติกร ๖

(นายชุมพล สมวัง)

หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป กองการเจ้าหน้าที่
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

[Signature]
๕ ต.ค. ๕๔

② *[Signature]*
๕ ต.ค. ๕๔

๕ ต.ค. ๕๔ (นายจักรธรรม ชรรณศักดิ์)

[Signature]
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ที่ นร 0709.1/ว 12

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท 10300

24 พฤศจิกายน 2537

เรื่อง การสั่งพักราชการข้าราชการซึ่งถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา
ตามกฎหมายของต่างประเทศ

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด)

ด้วยกระทรวงสาธารณสุขได้หารือ ก.พ. โดยแจ้งข้อเท็จจริงไปเพื่อประกอบการพิจารณาว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้เดินทางไปต่างประเทศ แล้วต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของประเทศนั้นจนถูกจับกุมและคุมขังอยู่เป็นเวลา 60 วัน ผู้บังคับบัญชาจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2518) ข้อ 2 (3) สั่งพักราชการข้าราชการผู้นั้น เพราะเหตุต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงหารือว่าคำสั่งพักราชการโดยอาศัยเหตุที่เป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการหรือไม่

ก.พ.ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่ามาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษผู้มีอำนาจตามมาตรา 86 หรือมาตรา 92 วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้” นั้น นอกจากจะหมายความถึงการถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของประเทศไทยแล้ว ยังหมายความถึงการถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ถูกฟ้องหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาดังกล่าว กฎหมายของประเทศไทยถือเป็นความผิดทางอาญาด้วย แต่ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของต่างประเทศ โดยไม่มีความผิดตามกฎหมายของประเทศไทย ผู้บังคับบัญชาก็ไม่อาจนำการถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาตามกฎหมายของต่างประเทศดังกล่าว มาเป็นเหตุในการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

ตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้แต่อย่างใด และโดยที่เรื่องนี้เป็นการตีความบทบัญญัติมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งมาตรา 107 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ก็บัญญัติความไว้ทำนองเดียวกัน ก.พ.จึงลงมติให้นำความเห็นดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามนัยมาตรา 8 (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2537 แล้ว ลงมติเห็นชอบตามที่ ก.พ.เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ชีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
(นายชีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์)

รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม

ส่วนรักษามาตรฐานวินัย

โทร. 2818677

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหาร
พักราชการ กรณีผู้ถูกสั่งให้พักราชการต้องคำพิพากษาจำคุกของ
ศาลต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมได้มีหนังสือที่ กท ๐๒๐๑/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า พลตรี มีหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ขอความอนุเคราะห์ในการรับบำเหน็จบำนาญ เพื่อยังชีพ และขอให้เพิกถอนคำสั่งพักราชการ และสั่งให้จ่ายเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ โดย พลตรี ถูกสั่งพักราชการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ ในระหว่างสอบสวนดำเนินคดี ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ เนื่องจาก ถูกจับกุมที่ฮ่องกง ในฐานะละเมิดกฎหมายว่าด้วยสารควบคุมของสหรัฐอเมริกา โดยถูกกล่าวหาว่า จำหน่าย มีเฮโรอีนไว้เพื่อจำหน่าย และนำเฮโรอีนเข้าสหรัฐอเมริกา ต่อมาศาลประเทศสหรัฐอเมริกา ได้พิพากษาเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ให้จำคุกพลตรี เป็นเวลา ๓๖๕ เดือน ในความผิด ในฐานะละเมิดกฎหมายว่าด้วยสารควบคุมดังกล่าว โดยพลตรี ได้รับการปล่อยตัวเนื่องจากพ้นโทษ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กรมเสมียนตรา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อคดีถึงที่สุดและปรากฏว่าผู้ถูกสั่งพักราชการได้กระทำผิดโดยคำพิพากษาของศาล จะตีความถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) ด้วยหรือไม่ เนื่องจากตามแนวทางการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๗๖/๒๕๒๕ และเรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๕๔ ยังมีความเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อยุติในเรื่องดังกล่าว จึงขอหารือในประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

(๑) คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) ถือว่าเป็นกรณีคดีถึงที่สุด ที่สามารถนำมาใช้ดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้หรือไม่

(๒) หากไม่สามารถนำคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาใช้ได้ การที่ กระทรวงกลาโหมได้ออกคำสั่งให้พลตรี พักราชการ และออกคำสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากรับราชการมาครบกำหนดเกษียณอายุราชการ โดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ นั้น กระทรวงกลาโหมยังสามารถดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อจะพิจารณากรณีมีมลทินหรือมัวหมอง ได้อีกหรือไม่

(๓) หากนำผลคำพิพากษามาข้อ (๑) มาใช้ได้ การที่กระทรวงกลาโหมออกคำสั่งให้ พลตรี ออกจากราชการ เนื่องจากรับราชการมาครบกำหนดเกษียณอายุราชการ โดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญนั้น กระทรวงกลาโหมยังสามารถดำเนินการตามข้อบังคับ กระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๗.๓.๑ ได้อีกหรือไม่

ทั้งนี้ หากไม่สามารถปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมดังกล่าวได้ กระทรวงกลาโหมจะอาศัย ผลคำพิพากษาคดีนี้มาเป็นคำสั่งมีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่คำพิพากษาลงที่สุด ได้หรือไม่

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาข้อหาหรือของ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่มีความสำคัญที่จะต้องมีการ พิจารณาโดยรอบคอบ เพื่อเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการต่อไป จึงอาศัยอำนาจ ตามข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการ กฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๓) เพื่อประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๑ และคณะที่ ๑๓) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยมีผู้แทนกระทรวงกลาโหม (สำนักงาน ปลัดกระทรวงและกรมเสมียนตรา) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวง การต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏ ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศและผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่า ปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญา สหประชาชาติเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่

๑. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๗๒ (The 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961)

๒. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต ประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (The Convention on Psychotropic Substances, 1971)

๓. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต ประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)

โดยสาระสำคัญของอนุสัญญาทั้ง ๓ ฉบับ มีขึ้นเพื่อกำหนดระบบควบคุมยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ กำหนดความผิด (offense) สำหรับการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบ (criminalization) และถือบัญญัติยาเสพติดแนบท้ายอนุสัญญา เป็นสารที่ต้องถูกควบคุมตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศภาคีสมาชิก ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมบางข้อของอนุสัญญาให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ ในรูปแบบสนธิสัญญา และมีการตรากฎหมายเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีของไทยหลายฉบับ เช่น

๑. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

๒. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

พ.ศ. ๒๕๓๔

^๑ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบ ในคดีพิพาทคดีนี้จึงเป็นสิ่งที่สมควรที่จะพิจารณาร่วมกันโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งประกอบด้วย

๓. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาศึยาเสพตติ พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๔

๕. พระราชกำหนดป้องกันการใช้อสารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓

๖. คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๒/๒๕๕๔ เรื่อง มาตรการป้องกันการลักลอบนำสารเคมี วัสดุ หรือเครื่องมือบางประเภทไปใช้ผลิตยาเสพตติ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

นอกจากนั้น ยังมีความตกลงระหว่างประเทศในระดับพหุภาคีและระดับทวิภาคี เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในความผิดทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นการสืบสวนสอบสวน การแลกเปลี่ยนพยานหลักฐาน การยึด ค้น และการโอนตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา รวมทั้งการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยเฉพาะความตกลง ทวิภาคีระหว่างสหรัฐอเมริกากับไทย ซึ่งจะมีทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา (สนธิสัญญาาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันทางอาญา ค.ศ. ๑๙๘๖) การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (สนธิสัญญาาระหว่างรัฐบาลแห่ง ราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ. ๑๙๘๓) และการโอน ตัวนักโทษ (สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญาาระหว่าง รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๘๒)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๑ และคณะที่ ๑๓) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยหลักแล้วคำพิพากษาของรัฐใดจะมีผลเฉพาะในเขต อธิปไตยของรัฐนั้น เว้นแต่มีกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในเรื่องนี้ กฎหมายไทยได้กำหนดการรับผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไว้ ตัวอย่างเช่น

(๑) มาตรา ๑๐^๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๒) มาตรา ๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพตติ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งให้นำมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

^๖ มาตรา ๑๐ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรซึ่งมีความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุไว้ใน มาตรา ๗ (๒) และ (๓) มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอื่นถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศ มาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

^๗ มาตรา ๕ ผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติ แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรผู้นั้นจะต้อง รับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ ในประเทศไทย หรือ

(๒) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้น ในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(๓) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐ ที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้น

(๓) มาตรา ๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) มาตรา ๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือนระหว่างประเทศ ในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๗

นอกจากนี้ ปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับ ยาเสพติด จำนวน ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๗๒ (๒) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต ประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) และ (๓) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต ประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) โดยอนุสัญญาทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดระดับระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาได้มีสนธิสัญญา

มาตรา ๕ รัฐบาลไทยอาจพิจารณาส่งบุคคลข้ามแดน เพื่อการฟ้องร้องหรือรับโทษตาม คำพิพากษาของศาลในความผิดทางอาญา ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจดำเนินคดีของประเทศผู้ร้องขอให้แก่ประเทศนั้น ๆ ตามคำร้องขอได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ และไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายไทย หรือมิใช่ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองหรือเป็นความผิดทางทหาร

(๒) กรณีที่มีได้มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน เมื่อประเทศผู้ร้องขอได้แสดง โดยชัดแจ้งว่าจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศไทยในทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองตามวรรคหนึ่ง (๑) ไม่หมายรวมถึงความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) การปลงพระชนม์ ประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท

(๒) การฆ่า ประทุษร้ายต่อร่างกายหรือเสรีภาพของประมุขแห่งรัฐ ผู้นำรัฐบาล หรือสมาชิก โดยตรงในครอบครัวของบุคคลนั้น

(๓) การกระทำความผิดที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งผู้ร้าย ข้ามแดนตามสนธิสัญญาซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี

ความผิดทางทหาร หมายความว่า ความผิดอาญาทางทหารโดยเฉพาะและมีข้อความตาม กฎหมายอาญาทั่วไป

มาตรา ๖ การโอนนักโทษไทยในต่างประเทศเพื่อมารับโทษต่อในราชอาณาจักร หรือการโอน นักโทษต่างประเทศในราชอาณาจักรเพื่อไปรับโทษต่อในต่างประเทศ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศผู้โอนและประเทศผู้รับโอนจะต้องมีสนธิสัญญาระหว่างกันในเรื่องความร่วมมือ ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาคดีอาญา

(๒) การโอนนักโทษจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศผู้โอนกับประเทศผู้รับโอน และนักโทษซึ่งจะได้รับการโอน

(๓) ความผิดที่นักโทษไทยหรือนักโทษต่างประเทศได้รับโทษอยู่ต้องเป็นความผิดที่มีโทษ ฐานใดฐานหนึ่งตามกฎหมายของประเทศผู้รับโอน

(๔) นักโทษซึ่งจะได้รับการโอนต้องไม่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีอาญาในความผิดอื่น หรืออยู่ในระหว่างการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ในประเทศผู้โอน

(๕) การโอนนักโทษจะทำให้เกิดผลดีหรือเป็นประโยชน์แก่นักโทษผู้นั้น

(๖) การโอนนักโทษจะมีผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมและความรู้สึกของประชาชน ในประเทศผู้โอนและประเทศผู้รับโอนพึงกวดไว้ เมื่อคำนึงถึงลักษณะและความรุนแรงของการกระทำความผิด

ระหว่างกัน ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญา ค.ศ. ๑๙๘๖ (๒) สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ. ๑๙๘๓ และ (๓) สนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๘๒ โดยมีสาระสำคัญเป็นการให้ความร่วมมือหรือความช่วยเหลือกันในการสืบสวนสอบสวน การแลกเปลี่ยนพยานหลักฐาน การยึดค้น และการโอนตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ดังนั้น หากความผิดอาญาใดเป็นความผิดที่ประเทศไทยจัดทำความตกลงระหว่างประเทศในระดับพหุภาคีและระดับทวิภาคีกับประเทศใดแล้ว และความผิดนั้นเป็นความผิดอาญาที่กฎหมายของประเทศนั้นและกฎหมายไทยกำหนดให้เป็นความผิดฐานเดียวกันและกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้นไว้ ก็สามารถรับผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศนั้นมาใช้ในประเทศไทยได้ โดยการรับผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทยนั้นมีสองระดับ ได้แก่ (๑) การรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในฐานะข้อเท็จจริงที่มีผลในประเทศไทย และ (๒) การรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาบังคับโทษในประเทศไทย

กรณีตามข้อหาเรื่องนี้มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่า จะถือว่าคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาเป็นกรณีคดีถึงที่สุดที่สามารถนำมาใช้ดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้หรือไม่ จึงจำเป็นต้องพิจารณากฎหมายไทยทั้ง ๓ ฉบับ ที่ตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประกอบด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวได้วางหลักการในการยอมรับผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไว้ ทั้งการฟ้องร้องและการรับโทษตามคำพิพากษาของศาลในความผิดอาญา นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงในกรณีนี้แตกต่างจากข้อเท็จจริงตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (เรื่องเสรีที่ ๕๖๒/๒๕๕๔) โดยกรณีดังกล่าวเป็นการให้ความเห็นเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์มิใช่ความผิดอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้น เมื่อกรณีนี้ได้มีคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และกฎหมายไทยทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวข้างต้นที่ตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้วางหลักการในการยอมรับผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศไว้แล้ว ประกอบกับกระทรวงกลาโหมก็มีความเข้าใจการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการทหารตามข้อบังคับดังกล่าวว่ารวมถึงผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วยมาตั้งแต่ต้น จึงได้ออกคำสั่งพักราชการพลตรี โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๕^๖ แห่งข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการฯ ที่ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการข้าราชการทหารที่ถูกฟ้องคดีอาญาหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญา เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท และเมื่อกระทรวงกลาโหมสามารถ

^๖ข้อ ๕ ข้าราชการทหารผู้ใดถูกฟ้องคดีอาญาหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญา เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีกรณีที่ต้องหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถูกสอบสวนเพื่อลงทัณฑ์สถานหนัก ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าจะให้คงอยู่ในหน้าที่ราชการระหว่างพิจารณาหรือสอบสวนจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้สั่งพักราชการตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น

สั่งพักราชการพลตรี เพราะเหตุที่ถูกฟ้องคดีอาญาในความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดที่ศาลสหรัฐอเมริกามีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกโดยได้ถูกจำคุกตามคำพิพากษา และต่อมาได้มีการปล่อยตัวพลตรี และพลตรี ได้พ้นโทษแล้ว จึงถือได้ว่าคดีถึงที่สุด คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๑ และคณะที่ ๑๓) จึงมีความเห็นว่า ข้อหาเรื่องนี้ มีใช่ข้อหาหรือเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาแต่เป็นข้อหาหรือเรื่องวินัยทหาร และการพิจารณาให้ความเห็นในกรณีนี้เป็นกรณีที่ใช้ผลของคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในฐานะข้อเท็จจริงในการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการทหาร ซึ่งเป็น การรับฟังคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในฐานะข้อเท็จจริง มิใช่การรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศมาบังคับโทษในประเทศไทย ดังนั้น ข้อความว่า “เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว” ตามข้อ ๗^๗ วรรคสอง แห่งข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงรวมถึงคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาด้วย

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยไว้ในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า ผลของคำพิพากษาของศาลสหรัฐอเมริกาสามารถนำมาใช้กับกรณีนี้ได้ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

ประเด็นที่สาม เห็นว่า คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ ๒๐๑/๒๕๔๒ เรื่อง ให้นายทหาร ออกจากราชการ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒ เป็นเพียงการแจ้งให้ข้าราชการทหารที่จะครบ เกษียณอายุราชการได้ทราบล่วงหน้าและมีเวลาเตรียมตัวดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ก่อนจะถึง กำหนดสิ้นปีงบประมาณที่จะเกษียณอายุราชการเท่านั้น มิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งนี้ ตามความเห็นของ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ได้เคยให้ไว้แล้ว^๘ ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า

“ข้อ ๗ การให้พักราชการนั้น ให้พักตลอดเวลาที่คดียังไม่ถึงที่สุด หรือตลอดเวลาที่สอบสวน พิจารณา

เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว หรือสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้ว

๗.๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิดและไม่มีผลหิน หรือมีผลของเลย ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับคืนตำแหน่งเดิมหรือเทียบเท่าตั้งแต่วันที่สั่งพักราชการ

๗.๒ แม้ไม่ได้ความว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิดแต่ก็มีผลหิน หรือมีผลของอยู่ ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการจะสั่งให้กลับเข้ารับราชการ หรือให้ออกจากราชการก็ได้ แต่ต้องสั่งให้กลับเข้ารับ ราชการหรือออกจากราชการตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น

๗.๓ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด ให้ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการ ปฏิบัติดังนี้

๗.๓.๑ ถ้าสั่งให้ออกจากราชการโดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันสั่ง พักราชการ

๗.๓.๒ ถ้าสั่งให้ออกจากราชการโดยมีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันออก คำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด แต่ศาลรอการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ หรือลงโทษจำคุกและปรับแต่โทษจำคุกให้ยก หรือลงโทษจำคุกและปรับแต่โทษ จำคุกให้รอการลงโทษไว้ หรือลงโทษปรับสถานเดียว หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ลงทัณฑ์ทางวินัย และความผิดนั้น ไม่เกี่ยวกับการทุจริตต่อผลประโยชน์ของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาที่สั่งพักราชการจะสั่งให้กลับเข้ารับราชการ หรือให้ออกจากราชการตามความในข้อ ๗.๒ ก็ได้

^๗บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการทหาร

พลตรี ซึ่งเป็นผู้ถูกสั่งให้พักราชการได้กระทำความผิด ผู้บังคับบัญชาจึงมีคำสั่งให้ออกจาก
ราชการตั้งแต่วันพักราชการ โดยไม่มีเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญตามข้อ ๗ วรรคสอง ๗.๓.๓ ได้

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๖๓

บันทึก

เรื่อง หรือบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(ปัญหาการตีความมาตรา ๙๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท๐๓๑๔/๕๕๗๔ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า มาตรา ๙๖^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ รวม ๗ ลักษณะและมาตรา ๙๖ (๕) ได้กำหนดผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

“เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท”

การจำคุกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙๖ (๕) ดังกล่าว จะหมายความเฉพาะการถูกจำคุกในประเทศไทยเพียงกรณีเดียว หรือหมายความรวมถึงการถูกจำคุกในต่างประเทศด้วย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นว่า การถูกจำคุกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตามมาตรา ๙๖ (๕) น่าจะหมายถึงการถูกจำคุกในประเทศไทยและรวมถึงการถูกจำคุกในต่างประเทศด้วย เพราะ

๑. เจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดห้ามบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไปเข้าสมัครรับเลือกตั้ง มูลเหตุน่าจะมาจากบุคคลที่เคยถูกจำคุกนั้น ความรู้สึกของคนในสังคมทั่วไปไม่ยอมรับนับถือโดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดีพร้อมในทุกด้าน ปราศจากมลทินมัว

^๑ มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

(๑) ดิตยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๓ (๑) (๒) (๓) หรือ

(๕)

(๔) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งนั้น

(๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

(๗) เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

หมอง ซึ่งแตกต่างกับผู้กระทำความผิดโดยประมาทเพราะความผิดดังกล่าวผู้กระทำความผิดไม่มีเจตนากระทำความผิด หรือความผิดลหุโทษ ซึ่งถือเป็นความผิดเล็กน้อยเพราะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ดังนั้น การที่บุคคลใดเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก กฎหมายจึงต้องให้พ้นโทษเกินกว่า ๕ ปี เพื่อให้โอกาสประชาชนได้ติดตามพฤติกรรม และเพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของตน

๒. หากตีความให้การจำคุกตามมาตรา ๙๖ (๕) หมายถึงการจำคุกในประเทศไทยเพียงกรณีเดียว ย่อมจะเป็นผลทำให้ผู้ที่เคยถูกจำคุกในต่างประเทศมาแล้วใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายเป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นผลทำให้สภาพบังคับตามข้อ ๑. ไม่บังเกิดผลอย่างจริงจัง ทั้ง ๆ ที่ลักษณะความผิดบางประเภทซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดต่างประเทศเป็นความผิดที่ได้บัญญัติเป็นความผิดไว้เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในกฎหมายไทย เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญายังได้ให้อำนาจศาลไทยในการพิจารณาอรรถคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรในลักษณะความผิดบางประเภทอีกด้วย ซึ่งพิจารณาได้จากมาตรา ๗^๒ มาตรา ๘^๓ มาตรา ๙^๔ มาตรา ๑๐^๕ มาตรา ๑๑^๖ แห่ง

^๒ มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดตั้งระบู่ต่อไปนั้นนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๒๙

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๖๖ (๓) และ (๔)

(๓) ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๙ และความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวงมาตรา ๘*(๓) มาตรา ๙*(๔) มาตรา ๑๐*(๕) และมาตรา ๑๑*(๖) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

^๓ มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(“ก”) มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และได้เกิดขึ้นหรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(“ข”) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดตั้งระบู่ต่อไปนี้จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ ถึงมาตรา ๒๒๓ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก และมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๘ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๗ และมาตรา ๒๓๓ ถึงมาตรา ๒๓๖ ทั้งนี้ เฉพาะเมื่อเป็นกรณีต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๓๔

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖

(๑) และ (๒) มาตรา ๒๖๘ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๙

(๓) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๘๐ มาตรา ๒๘๕ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๗๖

ประมวลกฎหมายอาญา

ดังนั้น ในการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุกในต่างประเทศตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้งซึ่งไม่ใช่ความผิดอันได้กระทำลงโดยประมาทแล้ว หากกระทรวงมหาดไทยจะวางแนวทางปฏิบัติแก่จังหวัดไม่รับสมัครบุคคลดังกล่าว โดยถือ

(๔) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐

(๕) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘

(๖) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๓๑๗ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๘) ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖

(๙) ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๗ ถึงมาตรา ๓๔๐

(๑๐) ความผิดฐานฉ้อโกง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๖ และมาตรา ๓๔๗

(๑๑) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๒ ถึงมาตรา ๓๕๔

(๑๒) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๗

(๑๓) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๘ ถึงมาตรา ๓๖๐

“ มาตรา ๙ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๕ นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

“ มาตรา ๑๐ ผู้ใดกระทำการนอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๗ (๒) และ (๓) มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

“ มาตรา ๑๑ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ถ้าผู้นั้นได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้วทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักรหรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ได้ถูกฟ้องต่อศาลในต่างประเทศโดยรัฐบาลไทยร้องขอห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะถูกต้องหรือไม่ ประการใด จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครอง)แล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

สำหรับปัญหาที่กระทรวงมหาดไทยหรือมานี้ เมื่อได้พิจารณามาตรา ๙๖^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติว่า บุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แล้วเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้ระบุว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก”เป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำคุกของศาลในประเทศใด และบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรก็เพราะเห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ถ้าต้องห้ามเฉพาะการกระทำผิดในประเทศ ไม่เกี่ยวกับการกระทำผิดในต่างประเทศ ก็จะทำให้การลั่นไม่เป็นธรรม และขัดกับเหตุผลในกรณี เช่น ความผิดอย่างเดียวกัน มีโทษอย่างเดียวกัน ถ้าทำผิดในประเทศ ต้องห้าม ถ้าทำผิดในต่างประเทศไม่ต้องห้าม ฉะนั้น บุคคลใดเคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการถูกจำคุกในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ ก็ต้องถือว่าเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามเจตนารมณ์แห่งมาตรา ๙๖ (๕)^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น ในการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลใดที่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกไม่ว่าในประเทศหรือในต่างประเทศตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง ซึ่งมีใช้ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทแล้ว ก็ย่อมถือได้ว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๕)^๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(นายอมร จันทรสุมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๒๕

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

ข่าวสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-7777 โทรสาร 0-2143-9525

www.constitutionalcourt.or.th

Facebook: www.facebook.com/constitutionalcourt.thai
E-mail: pr_constitutionalcourt@gmail.com

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล อธิบดีกระทรวง และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

ข่าวที่ ๑๐/๒๕๖๔

วันพุธที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

วันนี้ ศาลรัฐธรรมนูญประชุมปรึกษาคดีที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของ ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และความเป็นรัฐมนตรีของร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ (เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๓)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๑ คน เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ร้อง) ขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญว่า ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า (ผู้ถูกร้อง) ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขบถด้วยกฎหมายอันถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า ซึ่งยาเสพติด ที่แม้จะเป็นคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ กรณีดังกล่าวย่อมทำให้ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐) ด้วย ต่อมาผู้ร้องส่งคำร้องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และมีหนังสือเรียกเอกสารหลักฐานจากคู่กรณีและกระทรวงการต่างประเทศ

ผลการพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีข้อที่ต้องพิจารณาก่อนว่า คำว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายความว่า คำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้นหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม” จากบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ลักษณะสำคัญของอำนาจอธิปไตยคือมีความเด็ดขาดสมบูรณ์ไม่อยู่ในอาณัติหรืออยู่ภายใต้อำนาจของรัฐอื่น ซึ่งการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นการใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตยย่อมต้องไม่ตกอยู่ในอาณัติหรืออยู่ภายใต้อำนาจตุลาการของรัฐอื่น หลักการปกครองของประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์มีหลักการสำคัญคือหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น และไม่ถูกรัฐอื่นแทรกแซงกิจการภายในของตนโดยไม่มีการทำข้อตกลงหรือยินยอม ดังนั้นการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศก็ตี การตีความให้คำพิพากษาของศาลต่างประเทศมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลไทยก็ดี จึงไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว

ตามหลักอธิปไตยของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ คำพิพากษาของศาลรัฐใดก็จะมีผลในดินแดนของรัฐนั้น ในบางกรณีรัฐใดรัฐหนึ่งอาจให้การรับรองคำพิพากษาของศาลอีกรัฐหนึ่งและอาจบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษานั้นได้ แต่ต้องมีการทำสนธิสัญญารับรองและบังคับตามคำพิพากษาตามหลักการต่างตอบแทน โดยมีเงื่อนไขสำคัญตามหลักการต่างตอบแทนในสนธิสัญญาว่ารัฐภาคีต้องผูกพันที่จะเคารพและปฏิบัติตามผลของคำพิพากษาของอีกรัฐภาคีหนึ่งด้วย ดังนั้นทั้งหลักการและทางปฏิบัติของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางตุลาการจะได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศเพื่อยืนยันหลักความเป็นอิสระของตุลาการและความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีการกล่าวถึงคำพิพากษาจึงต้องหมายถึงคำพิพากษาของศาลแห่งรัฐหรือประเทศนั้นเท่านั้น ไม่รวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ

การตรากฎหมายอาญาของแต่ละประเทศกำหนดการกระทำที่เป็นความผิด องค์ประกอบของความผิด ฐานความผิด และเงื่อนไขการลงโทษ ไว้แตกต่างกัน อีกทั้งหากตีความว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุด” หมายความว่ารวมถึงคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย ทำให้ไม่อาจกลั่นกรองหรือตรวจสอบความชอบด้วยหลักนิติธรรมของกระบวนการพิจารณาของศาลต่างประเทศดังกล่าว และขัดต่อหลักการ

ต่างตอบแทนกล่าวคือศาลต่างประเทศไม่ต้องบังคับหรือยอมรับคำพิพากษาของศาลไทย ทำให้อำนาจอธิปไตยทางศาลของไทยถูกระทบกระเทือนอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีฟังได้ว่าผู้ถูกร้องเคยต้องคำพิพากษาของศาลแขวงรัฐนิวยอร์กและเวสต์เคอร์รัฐออซเตรเลีย ก่อนสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่ใช่คำพิพากษาของศาลไทย ผู้ถูกร้องจึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐)

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๙๘ (๑๐) ด้วย

.....

ความรู้ทางกฎหมายเพื่อประโยชน์สังคม : บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔ แต่หากเป็นกรณีการแสดงความเห็นในลักษณะของการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยคดีที่มีได้กระทำโดยสุจริต โดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาชญาตมร้าย เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๙ และอาจเป็นความผิดฐานดูหมิ่นศาลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๘/ท ๒๖๑๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีบุคคลของส่วนราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาในต่างประเทศและศาลต่างประเทศได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุก จึงมีประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระเบียบทั้ง ๒ ฉบับ ดังนี้

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

ข้อ ๑๐ (๓) กำหนดให้บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ยกเว้น เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๒๐ (๒) กำหนดให้กรณีผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้คดียังไม่ถึงที่สุด ก่อนการเสนอขอพระราชทานในปีใด ให้กระทรวง กรม แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทราบด้วย และคณะกรรมการฯ อาจมีมติให้รอการพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้

๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๗ (๒) กำหนดเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์กรณีเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเพื่อให้การพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นไปตามระเบียบทั้ง ๒ ฉบับ จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย ดังนี้

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๑๑๘ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑. กรณีเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลต่างประเทศหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศ จะต้องพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๑๐ (๓) และข้อ ๒๐ (๒) หรือไม่ ประการใด

๒. กรณีต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยคำพิพากษาของศาลต่างประเทศจะต้องพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๗ (๒) หรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โดยปกติการตรากฎหมายหรือกฎเพื่อใช้บังคับภายในประเทศได้ย่อมต้องอยู่ในขอบเขตการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ และองค์กรของรัฐไม่ว่าจะเป็นองค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร หรือองค์กรตุลาการย่อมใช้อำนาจได้จำกัดภายในเขตอธิปไตยของแต่ละรัฐนั้นเท่านั้น กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกล่าวถึงคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ย่อมหมายถึงคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้น ไม่อาจตีความให้รวมถึงคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้ เพราะจะขัดกับหลักการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ เว้นแต่หากผู้ตรากฎหมายประสงค์จะยอมรับคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศให้มีผลต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายไทยด้วย ย่อมต้องบัญญัติไว้ อย่างชัดเจน ดังเช่นพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๒ (๖)^๑ ที่บัญญัติห้ามมิให้คนต่างด้าวที่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนั้น เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ ข้อ ๑๐ (๓)^๒ กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทาน

^๑ มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

๑.ล๑

๑.ล๑

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

๑.ล๑

๑.ล๑

^๒ ข้อ ๑๐ บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะต้องมีความคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และ

(๓) เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ว่า ต้องเป็นผู้ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และข้อ ๒๐ (๒)^๓ กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อาจมีมติให้รอการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้ก่อนได้ หากผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้มคดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว โดยมีได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศ กรณีจึงย่อมหมายความว่าคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลไทย หรืออยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนของประเทศไทย หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลไทยเท่านั้น ไม่อาจตีความเพื่อให้หมายความถึงคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกของศาลต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศได้ เพราะจะเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายเรื่องขอบเขตการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ

นอกจากนี้ โดยที่กฎหมายของแต่ละประเทศย่อมกำหนดการกระทำที่เป็นความผิดทางอาญา ประเภทของความผิด องค์ประกอบของความผิด เงื่อนไขการลงโทษ และวิธีพิจารณาคดีอาญาไว้แตกต่างกัน ซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาว่ากรณีใดเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด กรณีใดเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษของกฎหมายแต่ละประเทศอาจแตกต่างกัน กฎหมายไทย โดยการกระทำอย่างเดียวกัน กฎหมายของบางประเทศอาจกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา แต่กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดให้เป็นความผิด และกฎหมายของบางประเทศก็อาจไม่มีเรื่องความผิดลหุโทษดังเช่นกฎหมายไทย ด้วยเหตุนี้ หากตีความให้ยอมรับคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ กระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศ และการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศ จะส่งผลให้การบังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ มีความลักลั่นและไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดปัญหาโต้แย้งตามมาเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กรณีที่บุคคลใดเคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลต่างประเทศจึงไม่ต้องด้วยลักษณะต้องห้ามในการขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๑๐ (๓) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ และกรณีที่บุคคลใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาลต่างประเทศ จึงไม่ต้องด้วยเงื่อนไขที่

^๓ ข้อ ๒๐ ผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่า

(๑) กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว หรือ

(๒) กระทำความผิดทางอาญา และอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล แม้มคดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ก่อนการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานในปีใด ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลตามข้อ ๑๖ แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณี ทราบด้วย และคณะกรรมการอาจมีมติให้รอการพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้

คณะกรรมการพิจารณาการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะมีมติให้รอการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนตามข้อ ๒๐ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยฯ

ประเด็นที่สอง เห็นว่า การที่ข้อ ๗ (๒)^๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ว่าต้องเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ โดยมีได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้รวมถึงคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยศาลต่างประเทศด้วย กรณีจึงย่อมหมายความเฉพาะการเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยศาลไทยเท่านั้น ดังเหตุผลที่ได้อธิบายไว้ในประเด็นที่หนึ่ง ด้วยเหตุนี้ กรณีที่บุคคลใดเป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยศาลต่างประเทศ จึงไม่ต้องด้วยเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๗ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ

(ลงชื่อ) อัคร จารุจินดา

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๔

^๔ ข้อ ๗ เหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิต

(๒) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(๔) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือตามกฎหมายอื่น โดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๕) เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำผิดวินัยจากรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ โดยคำสั่งอันถึงที่สุด

(๖) เป็นผู้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพราะมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๗) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๘) เป็นผู้ประพฤติตนไม่สมเกียรติหรือนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปใช้ในกรณีไม่สมควร

